

Preventivní program školy

Školní rok 2016/2017

Téma: Bezpečné klima

Základní údaje o škole:

Název a adresa školy, pro kterou je PP určen	MŠ a ZŠ Kyjov, Školní, p-o-Školní 3208/51, 697 01 Kyjov
Jméno, příjmení ředitele školy	PaedDr. Miroslav Hula
Kontakt, telefon	603 879 031

Jméno, příjmení školního metodika prevence	Mgr. Jana Rudická
Kontakt, telefon	606 162 223

Jméno, příjmení výchovného poradce	Mgr. Marcela Zrzavá
Kontakt, telefon	776 681 310

Jméno, příjmení školního psychologa	Mgr. Ivana Tvarogová
Kontakt, telefon	604 154 888

Jméno, příjmení zástupce ředitele	RNDr. Pavel Křemeček
Kontakt, telefon	606 777 117

Jméno, příjmení vedoucí vychovatelky	Mgr. Lenka Gottwaldová
Kontakt, telefon	605 380 091

	Počet tříd	Počet žáků
I. stupeň	4	42
II. stupeň	4	33
Třídy pro žáky s PAS	4	21
Celkem tříd	12	96

Preventivní program školy: Bezpečné klima

Charakteristika školy, stručná analýza:

Jsme Mateřská škola a Základní škola v Kyjově. Přijímáme děti se specifickými vzdělávacími potřebami-zejména se sluchovým postižením, vadami řeči, poruchou autistického spektra a jiným postižením. A to již od tří let věku. Učební plán a učební osnovy vycházejí z učebních plánů a učebních osnov běžné základní školy. Od školního roku 2007/2008 se začalo vyučovat dle nového Školního vzdělávacího programu s názvem "Škola pro život". Od třetího ročníku se žáci učí anglický jazyk. Pro výuku informatiky máme moderně vybavenou počítačovou učebnu. Oblíbená je také interaktivní tabule. Po téměř celé škole je dostupné bezdrátové internetové připojení.

Od počátku je každému dítěti zajištěna individuální logopedická péče. Sluchově postižení žáci mají desetiletou školní docházku. Během ní získají potřebné vědomosti, dovednosti a znalosti pro další studium na běžných středních školách nebo středních školách pro sluchově postižené.

Od školního roku 2007/2008 máme otevřeny i autistické třídy. Žáci jsou vzděláváni podle individuálního nebo edukačního plánu. Učební plán i učební osnovy vycházejí ze školního vzdělávacího programu Škola pro život. Žáci mají vizuální podporu probíraného učiva, pracují na základě odměnových karet, žetonů. Využíváme podpory strukturovaného učení. V každé třídě pracuje speciální pedagog a asistent pedagoga. Volnočasové aktivity absolvují spolu s ostatními žáky školy. K dispozici jsou i konzultační hodiny pro rodiče dětí s PAS.

Pro děti, které mají vzdálenější bydliště, je k dispozici školní internát, kde se dětem v odpolední činnosti věnují vychovatelé. Školní internát je v provozu od pondělí do pátku. Na víkendy jezdí děti ke svým rodinám. Ubytování má vysoký komfort. Na každém pokoji je televize, k dispozici je bezdrátový internet apod. Pro rodiče doprovázející své děti např. při úvodním seznamování se školou, je připravený samostatný pokoj.

Ve škole proběhla v letech 1993-1996 celková rekonstrukce a dostavba. V roce 2009 byla za

pomoci strukturálního fondu EU komplexně zateplena a tím se stala jedním z nejkrásnějších komplexů tohoto typu v naší republice. Má vlastní kuchyň a jídelnu, ve které je dětem podávána v příjemném prostředí plnohodnotná celodenní strava. Volný čas mohou školní děti mj. trávit ve školních venkovních prostorách, kde mají k dispozici dětské hřiště a víceúčelové hřiště s moderním plastovým povrchem. Na škole jsou sportovní kroužky: košíková a kopaná. V poslední době je velmi populární keramika. Ve škole je keramická dílna i s vypalovací pecí. Školu najdete na okraji města Kyjova, v místní části Boršov, v klidové zóně, mimo veškeré komunikace.

Vnitřní zdroje:

- Schránka důvěry umístěná u nástěnky MP, zdroj aktuálních informací
- Informační panel při vstupu do školy
- Mapování tříd třídním učitelem konzultace s ŠMP 1x za měsíc
- Anketa pro žáky, rodiče

Vnější zdroje:

- Webové stránky MŠMT
- Časopis Prevence
- Odborná literatura
- Internetové poradenství, odkazy na PP, odkazy na odborná pracoviště

Monitoring: rizika

- Během výuky a přestávek je dostatečný dozor, zejména v autistických třídách. Tam probíhá celodenně. Problémy nastávají po výuce, během přechodů do jídelen, jiných učeben, přechodu na internát.
- Někteří žáci odchází ze školy samostatně. Při dojíždění se setkávají s žáky jiných škol, a zde mohou nastat problémy s fyzickými i slovními útoky.
- Někteří žáci pochází z nepodnětného prostředí a vzhledem ke svému postižení jsou více ovlivnitelní ostatními žáky, médii.
- Vzhledem ke složení tříd, žáků s různými specifickými vzdělávacími potřebami je náročnější udržovat kolektivní vztahy.

Kladné stránky:

- Ve škole je dlouhodobě dobré klima.
- Včasné řešení problémů, sledování změn chování u žáků, mapování, včasný záchyt problémového chování.
- Spolupráce a konzultace všech pracovníků školy ohledně rizik chování žáků.
- Kladný postoj většiny rodin ke škole a ochota spolupracovat je na dobré úrovni. Je zde pozitivní vztah rodičů ke škole, jejich důvěra.

Záporné stránky:

- Žáci s odlišnými specifickými vzdělávacími potřebami, tedy odlišné porozumění šikana x škádlení
- Nedostatek finančních prostředků na preventivní programy: specifická prevence.

Školní rok	Počet intervencí na školním poradenském pracovišti	Počet výchovných komisí	Počet neomluvených hodin
2015/2016	18	0	0

Třídní intervence probíhají průběžně.

Výskyt rizikového chování:

	Školní rok 2015/2016
Krizové situace spojené s ohrožením, násilím ve školním prostředí, které přichází z vnějšího i vnitřního prostředí	16
krádeže	1
kyberšikana	1

Intervence byla zajištěna:

- pohovorem se žáky, rodiči
- komunitní kruh, budování třídních kolektivů, volnočasové aktivity a náplň přestávek

- systematická práce s rizikovými jedinci, vedení dokumentace o in. rozhovorech, jednání se zákonnými zástupci
- dotazníky pro žáky, rodiče

Na základě mapování, dotazníkového šetření, analýzy a třídnických hodin vyplynulo, že nebyl zachycen žádný varovný signál o šikaně či užívání návykových látek.

Základními kompetencemi prevence v rámci podpory zdraví a zdravého životního stylu v naší škole jsou:

- zvyšování sociální kompetence – rozvíjení sociálních dovedností, které napomáhají efektivní orientaci v sociálních vztazích, odpovědnosti za své vlastní chování a uvědomění si důsledků jednání (v rámci skupinového vyučování žáci přejímají různé role)
- posilování komunikačních dovedností – zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku (vytvářením dostatečného prostoru pro vyjadřování žáků při problémovém vyučování nebo zpracovávání školních projektů, žák dovede své názory vyjádřit do schránky důvěry, při organizování školních akcí dokáže moderovat, recitovat, přivítat a provázet hosty)
- vytváření pozitivního sociálního klimatu – pocit důvěry a bezpečí, bez nadměrného tlaku na výkon, práce ve skupině vrstevníků, vytváření atmosféry pohody a klidu, bez strachu a nejistoty (zapojení žáků do organizace akcí, činností školy)
- formování postojů ke společensky akceptovaným hodnotám – pěstování právního vědomí, mravních a morálních hodnot společnosti, humanistické postoje – úcta, důvěra, snášenlivost, empatie, spolupráce,...
- stanovení pravidel chování – s právy a povinnostmi všech účastníků života školy ve vyučování i v mimoškolní činnosti.

Dovednosti, znalosti a postoje, které si žáci osvojí, korespondují s věkem a navazují na předchozí zkušenosti. Formy vzdělávání a výchovy zohledňují životní styl rodiny, vlivy okolí, vrstevníků.

Legislativa

STRATEGIE

- Národní strategie primární prevence rizikového chování dětí a mládeže na období 2013-2018

<http://www.prevence-info.cz>

- Národní strategie protidrogové politiky na období 2010 až 2018

http://wtd.vlada.cz/urad/urad_postaveni.htm

- Strategie prevence kriminality na léta 2016 - 2020

<http://www.mvcr.cz/prevence/system/vlada/2004/index.html>

METODICKÉ POKYNY

Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve škole a školských zařízeních MŠMT ČR č.j.: 21 291/2010-28 od 1. 11. 2010 (přílohy upravované 1. 1. 2012), 13 příloh.

- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení (č.j.: 21149/2016.)
- Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané (č.j.: 25 884/2003-24)
- Metodický pokyn MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance (č.j.: 14 423/99-22)
- Metodický pokyn k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví (č.j.: 10 194/2002-14)
- Metodický pokyn k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních zřizovaných MŠMT (č.j.: 37 014/2005-25)
- Metodické doporučení pro práci s Individuálním výchovným programem (IVýP) v rámci řešení rizikového chování žáků č.j. MSMT – 43301/2013 platnost/12/2013/

VYCHÁZÍME:

- Školský zákon 561/2004 novela školského zákona a některých dalších zákonů vydaných pod č. 82/2015 Sb.
- Vyhláška 256/2012 Sb., kterou se mění vyhláška č. 48/2005 Sb. – o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky ve znění vyhlášky č. 454/2006 Sb.
- Novelizace navazujících právních předpisů (Vyhláška č. 72/2005 Sb.) o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních – Vyhláška 197/2016 Sb., s účinností od 1. 9. 2016
- Vyhláška č. 27/2016 Sb. – o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných – s účinností od 1. 9. 2016 - cílem je vytváření rovných podmínek a příležitostí ve vzdělávání.
- Vyhláška č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.
- Vyhláška č. 458/2005 Sb., kterou se upravují podrobnosti o organizaci výchovně vzdělávací péče ve střediscích výchovné péče.
- Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních
- Novela zákona 359/1999 Sb. v o sociální právní ochraně dětí, provedená zákonem č. 401/2012 Sb.- o provedení některých ustanovení zákona o sociálně – právní ochraně dětí

Školní řád MŠ a ZŠ Kyjov, Školní, příspěvková organizace Školní 3208, 697 01 Kyjov

Formy rizikového chování

Primární prevence rizikového chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje prioritně na předcházení rozvoje rizik, které směřují zejména k následujícím rizikovým projevům v chování žáků:

- a) agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimedii, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, homofobie
- b) záškoláctví,
- c) závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling

- d) rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevence úrazů
- e) spektrum poruch příjmu potravy,
- f) negativní působení sekt,
- g) sexuální rizikové chování.

Cíl preventivního programu

Cílová skupina PP

Strategie je zaměřena na všechny žáky 1. - 9. ročníku základní školy, se specifickým přihlédnutím k žákům s podprůměrným a nedostatečným prospěchem, s poruchami autistického spektra a chování.

Dlouhodobé cíle:

- jsou součástí výchovné a vzdělávací strategie školy se zaměřením na bezpečné klima, zdravý životní styl ve škole, třídě, výchovné skupině

a) zaměřené na žáky

- nácvik vhodných forem komunikace, zvyšování schopnosti řešit problémy, konflikty, adekvátní reakce na stres, neúspěch, kritiku

- stanovit ve třídě správný žebříček hodnot – třídní pravidla slušného chování

- vést žáky k řešení problémů a zvládnutí zátěžových situací bez „podpurných“

látek

- zaměření na vytváření dobrého klimatu zejména u 9. třídy, volba preventivních programů, třídnické hodiny, mapování vztahů ve třídě

- vytvářet u žáků sebedůvěru a zdravé sebevědomí

b) zaměřené na učitele

- důraz na pozitivní osobní příklad učitele

- pravidelné konzultace, předávání odborných informací na poradách školy

- ochota naslouchat, odborně se vzdělávat

- začleňování preventivních témat do výuky, intervence, hodnocení programů, témat

- mapování a vyhodnocení mapování tříd spojené s možností výskytu rizikového chování

- vést dokumentaci, popř. IVýP.

c) zaměřené na rodiče

- informovanost rodičů, komunikace se školou
- seznámit rodiče se školním řádem
- seznámit rodiče s PP
- aktualizace kontaktů
- individuální pozornost zaměřit na rodiče žáků, u kterých byl zjištěn záchyt výskytu návykových látek, konzumace alkoholu a kouření

Krátkodobé cíle

a) zaměřené na žáky

- seznámení žáků s rozdíly mezi šikanou x škádlením
- anketa se zaměřením na šikanu, agresivní chování
- vytváření komunikačního systému rodič x škola x žák
- snažit se o vytváření pozitivních vztahů ve třídě, klimatu

b) zaměřené na učitele

- zvýšit informovanost pedagogů v problematice šikany a kyberšikany
- mapování tříd, monitoring
- důsledné dodržování dozoru na rizikových místech školy
- podílet se na vytváření PP
- vytváření komunikačního systému rodič x škola x žák
- seznámit se s kompetencemi jednotlivých složek v oblasti rizikových jevů
- vhodnými aktivitami, PP se podílet na vytváření kolektivních vztahů

c) zaměřené na rodiče

- informovat rodiče o varovných signálech šikany
- vytváření komunikačního systému rodič x škola x žák

žáci	Blok primární prevence	4
	Besedy	1
	Skupinové práce	2
	Pobytové akce	1
	Situační intervence	Dle potřeby
Pedagogický sbor	Vzdělávací akce pro pg. pracovníky v oblasti prevence RCH	porady
Rodiče	Aktivity zaměřené na oblast prevence	2

Ukazatele pro výběr cílů

- vyhodnocení dotazníku pro učitele
- vyhodnocení mapování pro okresního metodika PPP Hodonín, dlouhodobá strategie, krajský plán primární prevence rizikového chování JM kraje na období 2016-2018
- hodnocení realizovaných preventivních programů (anonymně žáci, dozorující učitelé)
- podněty ze strany rodičů

Témata primární prevence jsou nejčastěji frekventovaná ve vyučovacích předmětech:

Občanská nauka

Člověk a jeho svět

Prvouka

Základy společenských věd

Český jazyk a literární výchova

Výtvarná výchova

Tělesná výchova

Chemie

1. - 3. ročník

Problematika zdravého životního stylu, užívání návykových látek, podpora osobnostního rozvoje, jiné sociálně nežádoucí jevy.

Výstupy:

- žáci dokáží pojmenovat zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu, užíváním drog, zneužíváním léků

- znají a zvládají jednoduché způsoby odmítání nabízených návykových látek
- znají hodnotu zdraví a nevyhody špatného zdravotního stavu, nemoci
- znají zásady udržování zdraví a zdravého životního stylu
- mají právní povědomí v oblasti sociálně patologických jevů

4. - 5. ročník

Problematika zdravého životního stylu, užívání návykových látek, podpora osobnostního rozvoje, jiné sociálně nežádoucí jevy.

Výstupy:

- žáci mají povědomí o zdraví jako základní lidské hodnotě
- znají činnosti, které jsou vhodné z hlediska zdraví zařadit do denního režimu, osvojují si zdravý životní styl
- znají zdravotní a sociální rizika návykových látek a argumenty ve prospěch zdraví
- znají zákony omezující kouření, požívání alkoholu, užívání a šíření drog
- umí komunikovat se službami poskytujícími poradenskou pomoc
- umí pojmenovat základní mezilidské vztahy
- rozezná pravdu a lež, důsledky lhaní
- umí rozpoznat projevy lidské nesnášenlivosti
- ví na koho se obrátit v případě, že někdo ohrožuje a poškozuje jeho práva
- ví, že každé jednání, které ohrožuje práva druhých (šikana, násilí, zastrašování, aj. je protiprávní)
- znají základní způsoby odmítání návykových látek ve styku s vrstevníky

6. - 9., 10. ročník

Problematika zdravého životního stylu, užívání návykových látek, podpora osobnostního rozvoje, jiné sociálně nežádoucí jevy.

Výstupy:

- žáci znají význam harmonických mezilidských vztahů pro zdravý životní styl a zdraví
- respektují odlišné názory a zájmy lidí, odlišné způsoby chování a myšlení, jsou tolerantní k menšinám
- znají a uplatňují vhodné nenásilné způsoby řešení neshod se spolužáky
- znají vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích
- rozezná pravdu a lež, důsledky lhaní
- umí spolupracovat ve skupině a přebírat zodpovědnost za společné úkoly

- znají významné dokumenty upravující lidská práva a sociálně právní ochranu dětí
- znají činnost důležitých orgánů právní ochrany občanů
- uvědomují si podstatu protiprávního jednání a právní zodpovědnost za případné protiprávní činy
- chápe zdraví jako jednotu složky fyzické, duchovní, sociální
- zhodnotí vhodné a nevhodné zdravotní návyky
- umí vysvětlit své konkrétní postoje a chování z pohledu zdraví
- ví, co je podstatou zdravého životního stylu a snaží se o jeho realizaci
- zná pozitivní vliv aktivního pohybu, relaxace, duševní hygieny
- ví, že zneužívání dítěte je trestné
- umí diskutovat o riziku zneužívání drog, orientuje se v trestně právní problematice návykových látek
- ví, kde hledat odbornou pomoc, a případně potřeby ji dokáže využít
- zvládá účelné modely chování v krizových situacích (šikana, týrání, sexuální zneužívání, aj.) a správně se rozhoduje v situacích vlastního nebo cizího ohrožení
- dokáže komunikovat se specializovanými službami (linka důvěry, krizová centra, aj.)
- odmítá projevy brutality a násilí zprostředkované médii a umí o nich diskutovat

Tématické bloky ve výuce zaměřené na prevenci rizikového chování:

krizové situace spojené s ohrožením, násilím ve školním prostředí, agresivní chování.

Třída	Předmět	Vzdělávací oblast	Téma	Časová dotace
I., II, II.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Osobní bezpečí	2 hod.
IV., V. + aut. I., II.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Osobní bezpečí, obrana proti násilí	2 hod.
I., II., III., IV., V. + aut. I., II.	Tělesná výchova	Člověk a jeho zdraví	Základy sportovních her, hrát v duchu fair play	Během celého školního roku
VI., VII., VIII.,	Tělesná	Člověk a jeho	Základy	Během celého

IX. + aut. III., IV.	výchova	zdraví	sportovních her, dodržování pravidel, jednání v duchu fair play	školního roku
V.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Právo a spravedlnost	2 hod.
V. + aut. II., III., IV.	Člověk a jeho svět	Člověk a jeho svět	Osobní bezpečí	3 hod.
IV., V. + aut. II., III.	Práce na počítači	Informační a komunikační technologie	Bezpečnost práce s PC, bezpečně na internetu, PC hry, pravidla her, rizika	Během celého školního roku
VI., VII., VIII., IX. + aut. IV.	Práce na počítači	Informační a komunikační technologie	Bezpečně na internetu, fb stránky, nebezpečí	5 hod.
I.-IX. + aut. I.- IV.	Aktuálně během všech předmětů		Šikana	Během školního roku

Specifická prevence

Na základě monitoringu se ve školním roce 2016/2017 zaměříme na téma:

Bezpečné klima.

Název programu	Doktor Příroda a Cestovatelka
Stručná charakteristika programu	Seznámení s alkoholismem, kouřením, vše hravou formou. Zaměření na zdravý životní styl.
Realizátor	Centrum pro rodinu
Cílová skupina	I. třída
Termín	I. pololetí
Zodpovědná osoba	ŠMP, třídní učitel

Název programu	Můj kamarád
Stručná charakteristika programu	Zaměření programu na vztahy ve třídě
Realizátor	OSK ROK
Cílová skupina	I., II., III., IV., V., VI., třída + aut. II.
Termín	Září, říjen
Zodpovědná osoba	ŠMP, třídní učitelé

Název programu	Moje místo ve třídě
Stručná charakteristika programu	Program zaměření na postavení žáka v kolektivu třídy, podpora kol. vztahů
Realizátor	OS KROK
Cílová skupina	VII., VIII., IX.
Termín	Září, říjen
Zodpovědná osoba	ŠMP, třídní učitelé

Název programu	Sex, AIDS, vztahy
Stručná charakteristika programu	Rizika krátkodobých vztahů, film na dané téma
Realizátor	p. Böhm - ACET
Cílová skupina	VIII., IX.
Termín	I. pololetí
Zodpovědná osoba	ŠMP, třídní učitelé

Formy a metody práce

- schránka důvěry, odpovědi na dotazy, vzkazy ze schránky důvěry se objeví anonymně na nástěnce
- formu setkání dětí a žáků školy má také pravidelné úterní a čtvrtední zpívání na schodech, které vede učitel hudební výchovy s doprovodem na hudební nástroj, kytaru
- návštěvy výstav a muzeí
- návštěvy filmových představení v rámci projektu „Film a škola“ po zhlédnutí filmu následuje beseda
- návštěvy divadelních představení
- volnočasové aktivity - keramika, ruční práce, vaření, atletika, míčové hry, fotbal, florbal,
- ankety
- projekty celoroční a celoškolské (interaktivní učebnice Primární prevence rizikového chování dětí a žáků, PP, Projekt: „Sbírej papír – získej les“)
- projekty zaměřené na určitou věkovou skupinu: projekt: „Malá škola“, který je určený pro předškoláky a jejich rodiče
- projekty jednodenní zaměřené na určité téma (soutěž škol pro sluchově postižené – Počítač, můj kamarád, Právní vědomí, kyberšikana, aj.)
- konzultace s psychologem
- přednášky odborníků – na daná aktuální témata
- návštěvy žáků – (K-centrum, Občanské sdružení Krok, Městská policie Kyjov, Okresní soud Hodonín, veletrh vzdělávání, ...)
- dozory ve společných prostorách školy, ve třídách pro žáky s poruchami autistického spektra je po celý den přítomna asistentka

- dozory v jídelně dle rozpisu, u vytipovaných dětí dohled nad množstvím zkonsumovaného jídla (obézní děti a žáci, kteří také trpí nechutenstvím)
- zvýšený dohled pedagogů, zaměstnanců školy nad rizikovými žáky – zejména s poruchami autistického spektra, chování
- omezení pohybu rizikových žáků v méně frekventovaných místech, soustředit se na chodbu, kmenovou třídu a WC
- návštěvy pracovníků speciálně pedagogických center, konzultace k jednotlivým žákům, upřesňování diagnóz, k individuální vzdělávacím plánům

Aktuální i dlouhodobé problémy budou řešeny na pedagogických radách, výchovných komisích.

Časový plán, konkrétní aktivity (nespecifická prevence):

Srpen

úkol	pracovník
Evakuační plán – označení únikových cest a východů viditelnou grafickou značkou	školník
Zákaz kouření – označení prostor školy viditelným textem a doplněním o grafickou značku	školník
Seznámení se školním řádem	ŠMP, VP

Září

úkol	pracovník
Vzdělávání pedagogických pracovníků - seznámení s obsahem Metodického pokynu MŠMT	ŘŠ, ŠMP
Předávání odborných informací pedagogickým pracovníkům k	ŠMP

problematice rizikového chování na školách	
Zpracování problematiky prevence rizikového chování do školních dokumentů	ŠMP
Vyhodnocení předcházejícího školního roku v oblasti výskytu rizikového chování na naší škole (průběžná evidence v deníku ŠMP, vyhodnocení dotazníků pro třídní učitele, podněty k tvorbě PP...)	ŠMP
Zpracování plánu akcí zaměřených na prevenci rizikového chování	ŠMP
Vyhlášení projektu „Sbírej papír – zachraň les – III. ročník“ pro MŠ, I. i II. stupeň ZŠ	ŠMP, VP
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Říjen

úkol	pracovník
Informace pro rodiče dětí a žáků o poskytování poradenských služeb na naší škole (prostřednictvím třídních učitelů a nástěnky)	ŠMP, VP
II. ročník projektu „Prevence rizikového chování dětí a mládeže“ (interaktivní učení Nadace České pojišťovny) pro I. a II. stupeň ZŠ	ŠMP, TU
Pracovní setkání školních metodiků prevence svolané oblastním metodikem prevence PPP Kyjov	ŠMP
Projekt „Malá škola“ pro předškoláky	SPC

Projekt: „Zachraň les“	ŠMP, VP
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Listopad

úkol	pracovník
Projednat na pedagogické radě prevenci školní neúspěšnosti a signály zachycující rizikové chování	ŘŠ, VP, ŠMP
Předávání odborných informací pedagogickým pracovníkům na pedagogické radě	ŠMP
Informace pedagogických pracovníků o možnostech spolupráce školy s orgány státní správy a samosprávy, s poradnou a odbornými pracovišti v oblasti prevence sociálně patologických jevů	ŠMP
Mapování výskytu rizikového chování ŠMP, TU dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Prosinec

úkol	pracovník
Kontrola zákazu kouření v prostorách budovy školy	ŘŠ, ŠMP, dozor
Projekt „Vánoce“ – zvyky, obyčeje, rodinné tradice pro MŠ, I. a II. stupeň ZŠ	TU
Projekt „Vánoční besídka“ – setkání s rodiči MŠ, I. a II. stupeň ZŠ	všichni

Mapování výskytu rizikového chování ŠMP, TU dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU
--	---------

Leden

úkol	pracovník
Kontrola prospěchu, předcházení školního neúspěchu	ŠMP, VP, učitelé
Pololetní pedagogická rada	všichni
Předávání odborných informací pedagogickým pracovníkům na pololetní pedagogické radě	ŠMP
Projekt: „Zachraň les.“	ŠMP, VP
Mapování výskytu rizikového chování ŠMP, TU dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Únor

úkol	pracovník
Zápis do prvního ročníku základní školy	ŘŠ, ŠP
Doplnění školní pedagogické knihovny SPC pro sluchově postižené o literaturu z oblasti problematiky sociálně patologických jevů, rizikového chování	ŠMP
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Březen

úkol	pracovník
Jednání k sjednocení postupu při výskytu a efektivní eliminaci rizikového chování v naší škole, intervence	ŘŠ, ŠMP, VP
Projednání aktivit školy zaměřených na prevenci rizikového chování	ŘŠ, ŠMP, TU

„Březen – měsíc knihy“, návštěva městské knihovny, beseda s pracovníky městské knihovny	TU
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Duben

úkol	pracovník
Prevence kriminality – účast na soudním přelíčení okresního soudu	ŠMP, VP
Předávání odborných informací pedagogickým pracovníkům na pedagogické radě	ŠMP
Projekt: „Zachraň les.“	ŠMP, VP
Den autismu	všichni
„Duben – měsíc bezpečnosti silničního provozu“ návštěva dopravního hřiště pro I. a II. stupeň ZŠ	ŠMP, TU
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Květen

úkol	pracovník
Exkurze K-centrum Kyjov	učitelé II. st
Zápis do mateřské školy	ŘŠ, ŠP
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU

Červen

úkol	pracovník
Projekt „Den dětí – sportovní den.“	TU

Pro MŠ, I. a II. stupeň ZŠ	
Světový den bez tabáku – projektový den	ŠMP, VP
Účast na soudním přelíčení – 8., 9. třída	ŠMP, VP
Klima třídy, školy – výlety, relaxační pobyt ve škole pro žáky s poruchami autistického spektra	učitelé, vychovatelé
Předávání odborných informací pedagogickým pracovníkům na pedagogické radě	ŠMP
Mapování výskytu rizikového chování dotazníkovým šetřením	ŠMP, TU
Vyhodnocení projektu: „Zachraň les.“	všichni
Vyhodnocení dotazníkového šetření v konaného v průběhu celého školního roku, mapování výskytu rizikového chování na naší škole, seznámení s výsledky šetření vedení školy, evaluace.	ŘŠ, ŠMP
Vyhodnocení projektu „Prevence rizikového chování dětí a mládeže“ (interaktivní učence Nadace České pojišťovny), založení pracovních listů z projektu do portfolia žáka	ŠMP
Vyhodnocení Preventivního programu školy	ŘŠ, ŠMP

Konkrétní aktivity: žáci, nespecifická primární prevence

Jedná se o sportovní projekty, které kromě své funkce výcvikové plní také cíle výchovné. Ovlivňují chování žáků ve smyslu podpory zdraví a nabídky hodnotného využívání volného času.

Kurzy:

Lyžařský kurz

Cvičení v přírodě

Vodácký kurz

Sportovní turnaje:

Florbal

Kopaná – Mistrovství České republiky sluchově postižených žáků

Košíková

Atletika – Celostátní sportovní hry, Atletický den města Kyjova

Všechny tyto turnaje jsou nejen motivací pro osobní zlepšení žáků, ale také možností konfrontace se žáky ostatních škol, ukázkou pozitivních vzorů a podporou výchovy ke zdravému životnímu vzoru.

Ostatní aktivity:

Modrý pochod při příležitosti Celosvětového dne porozumění autismu

Výtvarné soutěže – účast v soutěži „Děd Praděd“

Kulturní akce, výstavy

Exkurze

Keramický kroužek

Celkový výčet aktivit, kroužků je zahrnut v celoročním plánu školy.

Krizový plán

Krizový plán aneb co dělat když ...?

Krizový plán eliminuje či minimalizuje škody v případě výskytu sociálně patologických jevů ve školním prostředí

Obsahuje:

- Kompetence jednotlivých osob
- Specifický postup
- Návrh a způsob řešení

Vstup policie do školy

Policista se po vstupu do budovy ohlásí u ŘŠ, představí se a jasně sdělí, proč přišel, co potřebuje a na základě čeho. Svou příslušnost k policii prokazuje stejnokrojem s identifikačním číslem (kriminální stejnokroj mít nebude), služebním průkazem, odznakem služby kriminální policie.

Škola mu poskytne vhodnou místnost. Policista požádá ŘŠ o přítomnost další osoby, což musí být pedagogický pracovník. Po celou dobu přítomnosti dítěte ve škole jsme nad ním povinováni dohledem.

Škola musí o výsledku žáka předem vyrozumět zákonného zástupce dítěte, pokud tak již neučinila PČR. To neplatí, jestliže provedení úkonu nelze odložit a vyrozumění zákonného zástupce nelze zajistit. Jestliže rodič vydá pokyn, abychom akci zadrželi do chvíle, než přijde, je nutné mu sdělit, že to ze zákona nelze.

Odvedení žáka ze školy

Policistovu totožnost lze telefonicky ověřit na pracovišti, které uvedl a služebním průkazem doložil. Jestliže odvádí dítě mladší 15 let, potom nepřijede v uniformě – bude to specialista na problematiku mládeže. Po celou dobu tohoto úkonu – odvedení, naložení do auta, převozu na služebnu, výsledku na služebně – musí být přítomna další osoba. Je na policistovi zajistit třetí osobu – např. pedagoga nebo zástupce OSPOD. Důležité je domluvit se, kam policista dítě zase vrátí – jestli zpět do školy nebo zákonným zástupcům a také kdy.

O přítomnosti policisty ve škole vyhotoví ŘŠ zápis.

Žák s podlitinami

Okamžitě informovat příslušné OSPOD a dohodnout s nimi postup a korekci. Sledovat v budoucnosti chování tohoto dítěte a i to, jak vypadá (známky týrání jak fyzického, tak psychického). Zajišťuje OSPOD, PČR, škola – TU, ŘŠ, ŠMP.

Návykové látky

Tolerovaná látka (alkohol, tabák)

- učitel zamezí další konzumaci a odejme žákovi látku
- zapíše čas a jméno žáka
- zaznamená vyjádření žáka
- informuje ředitele školy, třídního učitele
- pověřenec informuje zákonného zástupce
- další postup dle školního řádu

Nepovolená či neidentifikovatelná látka

- učitel odebere látku za přítomnosti dalšího svědka
- uloží nalezenou látku a popíše (jméno žáka, datum, hodinu, místo, kdo odebral, jméno svědka, podpisy),
- zapečetí, opatří razítkem a předá řediteli školy
- informuje ředitele školy, ŠMP
- ředitel přivolá Policii ČR
- pověřenec informuje zákonného zástupce
- další postup dle školního řádu

Žák pod vlivem omamných látek nebo s abstinenčními příznaky

- učitel žáka izoluje
- zajistí dohled nad žákem
- volá zákonné zástupce
- v případě ohrožení života volá RZS

Šikana a kyberšikana

- učitel své podezření na šikanu konzultuje s ŠMP, kolegy, VP
- v případě kyberšikany učitel zajistí pomoc IT experta
- ŠMP, třídní učitel provede rozhovor s informátory a svědky
- individuální rozhovor s obětí/oběťmi
- třídní učitel zajistí ochranu oběti
- ŠMP vede a porovnává záznamy rozhovorů
- ŠMP a třídní učitel vede rozhovor s agresorem/agresory
- ŠMP informuje zákonné zástupce aktérů
- závěry výchovné komise a pedagogické rady, postup dle školního řádu
- třídní učitel, psycholog pracuje s třídním kolektivem

Záškoláctví

- třídní učitel vše důkladně prošetří
- třídní učitel komunikuje se zákonnými zástupci
- třídní učitel se obrátí na školní poradenské pracoviště nebo na pedagogicko-psychologickou poradnu
- třídní učitel se snaží navázat komunikaci se žákem, pomoci mu k návratu do školy

- třídní učitel postupuje podle školního řádu

Vandalismus

- zjistí-li učitel viníka vandalismu, informuje jeho zákonného zástupce
- o škodě provede učitel záznam
- škodu většího rozsahu učitel nahlásí řediteli školy
- ředitel školy a učitel se dohodnou se zákonným zástupcem o způsobu náhrady způsobené škody
- třídní učitel postupuje podle školního řádu

Doporučené postupy škol a školských zařízení při výskytu vybraných rizikových forem chování dětí a mládeže jsou na odkaze:

<http://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporuceni-a-pokyny>

Školní program proti šikanování

Krizový plán eliminuje či minimalizuje škody v případě výskytu šikany či jiných patologických jevů ve školním prostředí

Obsahuje:

- Metody řešení šikany
- Krizový scénář pro počáteční stadia šikanování
- Rámcový třídní program pro řešení počátečního stadia šikanování
- Výchovná opatření, spolupráce s rodiči
- Nepřímé, přímé znaky šikanování

Na škole je školské poradenské pracoviště ve složení:

- Ředitel školy: PaedDr. Miroslav Hula
- Školní metodik prevence: Mgr. Jana Rudická
- Výchovný poradce: Mgr. Marcela Zrzavá
- Školní psycholog: Mgr. Iva Tvarogová

1. Metody řešení šikany

Dochází – li k šikanování dětí v průběhu vyučování, nese plnou odpovědnost za vzniklou újmu školské zařízení. V případě právní subjektivity nese odpovědnost škola,

v případě opačném zřizovatel školy. Odpovědnost ředitele školy nebo pedagoga tím samozřejmě není vyloučena, mohou být postiženi pracovněprávně.

Na školském zařízení může rodič nebo zákonný zástupce šikanovaného dítěte požadovat náhradu škody jak na věcech (roztrhané, zničené, ztracené oděvy, školní pomůcky apod.), tak i na zdraví (újma fyzická či psychická).

Odpovědnost rodičů může být stanovena v souladu s trestním zákonem, který stanoví odpovědnost rodičů, kteří zanedbávají výchovu dětí. Podle trestného činu ohrožování mravní výchovy lze postihnout rodiče, jejichž děti se dopouštějí protispoločenských a asociálních jednání.

Odpovědnost pachatelů šikany je dána věkem. Dítě mladší 15 let nemůže být trestně postiženo. To neznamená, že nezletilec se nemůže dopustit jednání, které nebýt toho, že nedosáhl potřebného věku, by bylo trestně postižitelné a splňovalo znaky trestného činu.

Nelze tedy využít sankce ve smyslu trestního ani přestupkového práva. Ale i umístění dítěte v ústavu může být dostatečnou hrozbou a sankcí za asociální jednání. Je proto na školských zařízeních, aby pečlivě sledovala chování dětí, za které nesou i právní odpovědnost, a v případě, že se nezletilec dopouští takto negativního chování, vyvodila důsledky – pohovory s rodiči, zajištění účasti odborného pedagogicko-psychologického pracovníka, spolupráce s institucemi obce a okresu zajišťujícími sociálně-právní ochranu dítěte event. podání návrhu na stanovení dohledu nad chováním dítěte, umístění dítěte v ústavu. Odhalení šikany bývá někdy velmi obtížné i pro zkušeného pedagoga. Nejzávažnější negativní roli při jejím zjišťování hraje strach, a to nejen strach obětí, ale i pachatelů a dalších účastníků. Strach vytváří obvykle prostředí „solidarity“ agresorů i postižených.

Krizový scénář pro počáteční stádia šikanování

1. krok: Odhad závažnosti - 4 kritéria:

- způsob chování a vypovídání obětí a svědků, ... „je to moje, pokud jsou otevření, ochotní pomoci a nesouhlasí se špatným chováním agresorů“,
- závažnost a četnost agresivních projevů (vnější pohled na šikanu – nemocné čili patologické chování),
- čas... jak dlouho šikanování trvá,
- počet agresorů a obětí.

Oznámení vedení školy, nástin řešení a vymezení rolí (kdo a jak budete postupovat →

jednotný postup).

!!CHRAŇTE ZDROJ INFORMACÍ!!

2. krok: Rozhovor s informátory a obětí

- provádí ŠMP + VP
- rozhovor musí být proveden tak, aby o něm ostatní nevěděli (možná pomsta agresorů)
- nedávat rady, jen vnímat
- každou výpověď ověřit
- nedávat návodné otázky

3. krok: Nalezení vhodných svědků

- spolupráce s informátory a oběťmi – oni nám vytipují žáky „svědky“ (!), doporučuji být velmi pozorný v rozhovorech, může vzniknout i záměna jednotlivých rolí hned na počátku při zjišťování situace,
- ! nevybíráme si podle svých sympatií a podle jejich chování (žáci mohou mít tzv. dvě tváře),
- důležití jsou žáci, kteří sympatizují s obětí (sympatie x nesympatie k oběti),
- rozhovor se svědky (doporučuji jednotlivě) nejlépe mezi čtyřma očima (např. po vyučování, požádat o odnesení pomůcek do kabinetu), aby ostatní nevěděli (souvisí s ochranou oběti).

4. krok: Individuální, příp. konfrontační rozhovory se svědky

- rozhovory individuálně!
- nesmí se konfrontovat oběti s agresorem, ani jejich zákonní zástupci - předcházení konfliktu! viz. trojrozměrný pohled → „šikana jako závislost“
- konfrontace svědků (ale i tak max. 2 spolu) pouze při protichůdných informacích

5. krok: Ochrana obětí

- zvýšená pozornost ve školním klimatu (třídním učitelem),
- zpřísnit dozory (ošetřit pohyb dětí na záchodech, cestě ze školy, do školy), časté nenápadné nahlížení do třídy o přestávkách),
- po dobu šetření je možné se souhlasem vedení školy nechat oběť doma,
- doporučit rodičům odborníka z PPP nebo SVP, či jiné instituce zabývající se touto problematikou (zjištění více informací).

6. krok: Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi

- vnější obraz šikanování! (popis nemocného čili patologického chování)
- nutnost poskládané mozaiky informací, (důkazy, musím mít jistotu o tom, co se ve třídě děje - vztahy)
- případně konfrontace mezi nimi, konfrontace A – A (při rozporuplnosti informací opět max. 2)

7. krok: Výchovná komise

- Za účasti vedení školy + metodik prevence (MP)+ výchovný poradce (VP) + školní psycholog + třídní učitel (TU)+ rodiče žáka (ZZ)+ odborník (PPP, SVP, OSPOD apod.).
- Udělat zápis, kde bude uvedený časový horizont na zlepšení situace, uvést, co bude následovat, pokud se to nezlepší.
- Odkaz na Metodický pokyn MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení, čl. 7 – výchovná opatření.

8. krok: Rozhovor se zákonnými zástupci oběti

Doporučení:

- sejít se výchovná komise (ředitel, ŠMP, VP, psycholog, vedoucí vychovatelka),
- sdělit zákonným zástupcům, jak jsme v dané věci postupovali (kroky řešení, závěry, domluva na dalších opatřeních, možnosti další spolupráce),
- časový horizont pro sledování situace (po týdnu, 14 dnech informovat se vzájemně o situaci – rodinné a školní klima),
- spolupráce (ochrana oběti).

Konkrétní kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- pedagogicko-psychologická poradna,
- středisko výchovné péče,
- praktický lékař.

9. krok: Práce s celou třídou

- Uzavření celé záležitosti vedením školy před všemi žáky ve třídě (VP, ŠMP, TU).

- ozdravení třídy – dlouhodobý proces,
- nastavení nových funkčních pravidel např.: charta třídy (nutno dodržovat všichni, nejen žáci, ale i dospělí!),
- možnosti práce se třídou v rámci třídnických hodin (jiné aktivity zaměřené na vztahy mezi žáky ve třídě),
- třídu neustále sledovat,
- TU + ŠMP informovat všechny členy pedagogického sboru (obecné informace – shrnutí případu, seznámit je s nastavenými pravidly),
- jednotnost a důslednost pedagogického sboru,
- při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou).

Rámcový třídní program pro řešení počátečního stádia šikanování

1. krok: Jak postupovat při objevení problému

- informace od rodičů, žáků, kolegů,
- dopisem na vedení školy,
- vlastním pozorováním, apod.
- Nahlášení: TU + ŠMP + VP → společně zvolí strategii postupu řešení (spolupráce)

!! CHRAŇTE ZDROJ INFORMACÍ!!

2. krok: Odhad závažnosti onemocnění

- provádí ŠMP + VP

3. krok: I. část techniky mapující klima

4. krok: II. část Sociometrie

5. krok: III. část práce se třídou

- pojmenování problémů ve třídním klimatu,
- nastavení pravidel,

!!! Zpětná vazba od žáků na pásmo (líbilo x nelíbilo, co jsem si uvědomil, co mohu udělat pro vztahy ve třídě, aby bylo lépe....)

6. krok: Závěrečná zpráva

- důvěrná,
- popis I., II. a III. části pásma,
- závěr,
- doporučení, rizika...

Odkaz na Metodický pokyn MŠMT ČR 24 246/2008-6

7. krok: Info. a diskuse

- ŘŠ, ŠMP, VP, TU
- popis dění ve třídě – seznámení,
- společné kroky k řešení,
- role pedagoga

8. krok: Kulatý stůl

- schůzka s pedagogy, kteří ve třídě učí – seznámení s problematikou (obecně),
- pedagogický sbor

9. krok: Schůzka s rodiči

- vyzvání písemnou formou,
- „mimořádná“ – dle závažnosti,
- účast TU, VP, MP, vedení školy (odborník zvenčí),
- Seznámení s problémem (obecně) ne jmenovitě!!

10. krok: Dvě linie → rozdělení následujícího řešení

- Linie A / agresor
- Linie O / oběť → Zapomíná se!!

11. krok: nástin struktury výchovné komise linie A

- Úvod, přivítání – vedení školy
- Seznámení rodičů s problémem, který jsme zjistili – projevy chování u jednotlivého konkrétního dítěte (agresora) – vedení školy, popř. řešitel problému (ŠMP, VP, TU)
- Jaký postoj zaujímá škola k těmto nevhodným a nežádoucím projevům chování – vedení školy
- Vyjádření zákonných zástupců

- Možná navrhovaná řešení ze strany zákonných zástupců, (možnosti řešení pro nápravu chování u svého dítěte (agresora), aby se situace zlepšila, možnost spolupráce se školou).
- Seznámení rodičů s konkrétními možnými řešeními, které navrhuje škola – vedení školy
- Domluvit se na časovém horizontu (z hlediska nápravy chování agresora) - TU
- Zpětná kontrola (zda se situace zklidnila) - TU
- Nezapomenout upozornit rodiče na další výchovná opatření, pokud tato přijatá opatření nepomohou - vedení školy
- Zákonní zástupci jednotlivých žáků (agresorů) by měli být zváni na jednání ve škole písemnou formou a mezi jednotlivými jednáními se zákonnými zástupci by měla být časová prodleva.
- Z tohoto jednání by měl být proveden zápis, který obsahuje (datum, struktura, závěr (na čem jsme se dohodli) podpisy všech zúčastněných, souhlas rodiče, že byl s celou záležitostí seznámen a s navrhovanými řešeními souhlasí.

POZOR!

- U agresorů není jednoznačným možným řešením jen vyloučení žáka ze školy.

Zkušenosti ukazují, že žák přejde na jinou školu a v šikaně pokračuje dál, pokud se s ním nepracuje (tzv. pokročilé šikany/patologie chování).

Naším společným cílem je pomoci mu (změna chování). Najít a snažit se společně vyřešit mu příčinu útoků!!! (výměna rolí agresor/oběť). Možnosti spolupráce.... ZAPOMÍNÁ SE!!!

12. krok: → rozhovor se zákonnými zástupci oběti linie O

Doporučení:

- sejít se jiný den než je výchovná komise,
- sdělit zákonným zástupcům, jak jsme v dané věci postupovali (kroky řešení, závěry, domluva na dalších opatřeních, možnosti další spolupráce),
- časový horizont pro sledování situace (po týdnu, 14 dnech informovat se vzájemně o situaci – rodinné a školní klima),
- spolupráce (ochrana oběti).

Konkrétní kontakt na instituce / konkrétní odborník zabývající se problematikou šikany:

- pedagogicko-psychologická poradna,
- středisko výchovné péče,

- praktický lékař.

13. krok: Práce s celou třídou

Uzavření celé záležitosti vedením školy před všemi žáky ve třídě

(VP, ŠMP, TU).

- ozdravení třídy – dlouhodobý proces,
- nastavení nových funkčních pravidel např.: charta třídy (nutno dodržovat všichni, nejen žáci, ale i dospělí!),
- možnosti práce se třídou v rámci třídnických hodin (jiné aktivity zaměřené na vztahy mezi žáky ve třídě),
- třídu neustále sledovat,
- TU + ŠMP informovat všechny členy pedagogického sboru (obecné informace – shrnutí případu, seznámit je s nastavenými pravidly),
- jednotnost a důslednost pedagogického sboru,
- při nezastavení problematiky šikanování kontaktovat ŠMP, VP (přivolání pomoci – instituce zabývající se touto problematikou).

Při pokročilém stádiu spolupráce se specializovanými institucemi (PPP, SVP, SPC, OSPOD, Policie ČR).

Při výbuchu brutálního skupinového násilí vůči oběti, tzv. “školního lynčování“ je nutný následující postup:

1. Překonání šoku pedagoga a bezprostřední záchrana oběti. Upozornit na sebe, někoho poslat pro pomoc, která odvede oběť.
2. Domluva pedagogů na spolupráci a postupu vyšetřování.
3. Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi. Rozdělit žáky do skupin.
4. Pokračující pomoc a podpora oběti.
5. Nahlášení policii. (OSPOD, PPP, SVP)
6. Vlastní vyšetřování.

(4) Účastní-li se šikanování většina problémové skupiny, nebo jsou-li normy agresorů skupinou akceptovány, doporučuje se, aby šetření vedl odborník - specialista na problematiku šikanování (z pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče, diagnostického ústavu, krizového centra apod.)

Výchovná opatření

(1) Doporučení: dále pracovat s agresorem (jeho náhled na vlastní chování, motivy, rodinné prostředí). V případě potřeby mu zprostředkovat péči pedagogicko-psychologické poradny, střediska výchovné péče nebo jiných odborníků – klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

(2) Pro potrestání agresorů lze užít i následující běžná výchovná opatření:

- Napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy.
- Snížení známky z chování.

(3) Pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem. Je nezbytné vypořádat se i s traumaty těch, kteří přihlíželi, ale nezasáhli (mlčící většina).

(4) V mimořádných případech se užijí další opatření:

- Ředitel školy doporučí rodičům dobrovolné umístění dítěte do pobytového oddělení SVP, případně doporučí realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v místě příslušném diagnostickém ústavu.
- Ředitel školy podá návrh orgánu sociálně právní ochrany dítěte k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.

Spolupráce s rodiči

Pokud rodiče informují školu o podezření na šikanování, je za odborné vyšetření záležitosti zodpovědný ředitel školy. Při nápravě šikanování je potřebná spolupráce výchovné komise, tzn. vedení školy nebo školského zařízení, školního metodika prevence, výchovné poradkyně, školního psychologa a dalších pedagogických pracovníků, jak s rodinou oběti, tak i s rodinou agresora. Při jednání s rodiči dbají pedagogičtí pracovníci na taktní přístup a zejména na zachování důvěrnosti informací. Je nutné předem informovat rodiče o tom, co dělat v případě, když se dozvědí o šikanování.

Příklady nepřímých a přímých znaků šikanování

1. Nepřímé (varovné) znaky šikanování mohou být např.:
  - Žák je o přestávkách často osamoceny, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády.
  - Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními.
  - O přestávkách vyhledává blízkost učitelů.
  - Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený.

- Působí smutně, nešťastně, stísněně, mívá blízko k pláči.
- Stává se uzavřeným.
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje.
- Jeho věci jsou poškozené nebo znečištěné, případně rozházené.
- Zašpiněný nebo poškozený oděv.
- Stále postrádá nějaké své věci.
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy.
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy.
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole.
- Odřenin, modřin, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit.
- (Zejména je třeba věnovat pozornost mladším žákům nově zařazeným do třídy, neboť přizpůsobovací konflikty nejsou vzácností!)

2. Přímé znaky šikanování mohou být např.:

- Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka, nadávky, ponižování, hrubé žerty na jeho účet. Rozhodujícím kritériem je, do jaké míry je daný žák konkrétní přezdívkou nebo "legrací" zranitelný.
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu, zejména pronášené nepřátelským až nenávistným, nebo pohrdavým tónem.
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil.
- Příkazy, které žák dostává od jiných spolužáků, zejména pronášené panovačným tónem, a skutečnost, že se jim podřizuje.
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů či k spoluúčasti na nich.
- Honění, strkání, šťouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvlášť silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí.
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout.

Garantem programu je vedení školy, výchovný poradce, školní metodik prevence, psycholog. Na realizaci se podílí všichni pedagogičtí i nepedagogičtí zaměstnanci školy.

PP byl projednán na pedagogické radě dne 30. září 2016.

Vypracovala:

Mgr. Jana Rudická

školní metodik prevence

Na vědomí:

PaedDr. Miroslav Hula

ředitel školy